CÜBEYR BİN NÜFEYR (radıyallahü anh)

Tabiînin büyüklerinden. Hadîs âlimidir. Künyesi Ebû Abdurrahmân Hadramî'dir. Doğum târihi bilinmemektedir. 80 (m. 699) senesinde vefât etti. Bazı kaynaklar Emevî halifesi Abdülmelik bin Mervan'ın halifeliği zamanında hayatta idi, şeklinde kaydetmiştir. Buna göre 80 târihinden daha sonra vefât ettiği anlaşılmaktadır. Humus ve Şam'da yaşamıştır.

Cübeyr bin Nüfeyr, Peygamberimiz hayatta iken henüz müslüman olmamıştı. Hazreti Ebû Bekir'in halifeliği sırasında müslüman olmakla şereflendi. Eshâb-ı kiramı görüp onlardan ilim öğrendi. Hazreti Ebû Bekir'den Hazreti Ömer'den, Ebû Zer Gıfarî'den, Ebüdderdâ'dan, Muaz bin Cebel, Ubade bin Samit, Avf bin Mâlik, Ka'b bin Iyâd, Sevbân, Abdullah bin Amr bin Âs, Abdullah bin Ömer, Ukbe bin Âmir, Ebû Hureyre, Enes bin Mâlik (r.anhüm) ve diğer Eshâb-ı kiramdan hadîs-i şerîf dinleyip, rivâyet etmiştir. Kendisinden ise, oğlu Abdurrahmân bin Cübeyr, Hâlid bin Ma'den, Ebû Osman, Selîm bin Âmir ve diğer hadîs âlimleri, hadîs-i şerîf rivâyet etmişlerdir. Taberî tarafından fıkıh ilminde de âlim olduğu bildirilip, fukaha tabâkatından zikredilmiştir. Hadîs ilminde sika (sağlam, güvenilir) bir âlim olduğu bildirilmiştir. Cübeyr bin Nüfeyr'in rivâyet ettiği hadîs-i şerîfler, Sahih-i Müslim'de ve meşhûr dört sünen kitabında kaydedilmiştir. Babasından naklen anlatıyor: "Kıbrıs feth edildikten sonra Hazreti Muâviye ganîmetleri Antarsus (Humus yakınlarında bir belde)'da topladı. Sonra İslâm askerlerine hitaben buyurdu ki: "Ganîmetlerinizi üç kısma ayıracağım; Bir kısmı size (İslâm askerlerine) bir kısmı gemicilere, bir kısmını da Mısırlılara vereceğim. Çünkü gemiler (gemiciler) ve Mısırlılar olmadıkça sizin denizdeki

düşmana karşı bir kuvvetiniz olmaz.” Ebû Zer-i Gıfârî (radıyallahü anh) ayağa kalktı ve: “Ben Resûlullah’a (aleyhisselâm) Allah için olan bir meselede kötü söyleyecekler dahi olsalar, onlara aldırmadan hakkı söylemeğe söz verdim. Yâ Muâviye (radıyallahü anh) ganîmetler tamamen bizim hakkımız olduğu halde sen gemicilere bir pay mı veriyorsun? Mısırlıları biz para ile kiraladık. Böyle olduğu halde sen onlara da mı pay vereceksin.” Bunun üzerine Hazreti Muâviye, Ebû Zerr-i Gıfârî (radıyallahü anh)’nin sözü üzerine ganîmetleri taksim etti. Cübeyr bin Nüfeyr buyurdu: Hazreti Ebû Bekir bir gün Medine-i Münevverede, Hazreti Peygamberin (aleyhisselâm) minberi yanında durdu. Hazreti Peygamberi hatırladı, ağladı. Sonra “Hazreti Peygamber (aleyhisselâm) hicretin birinci yılında burada durdu ve şöyle buyurdu: “Ey insanlar! Allahü teâlâdan afiyet dileyiniz. Çünkü Allahü teâlâ yakinden sonra afiyetin benzeri olan bir ni’meti hiç kimseye vermemiştir.” (Afiyet: Kalbin günah lekesine bulaşmadığı, günahlardan sâlim olduğu zamandır. Evliyâdan birisi “Yâ Rabbi! Afiyette olduğum bir gün ihsân eyle” diye yalvarıyordu. Dediler ki, “Siz afiyette değil misiniz?” Buyurdu ki, “Afiyette olduğum gün; Allahü teâlâya hiç bir günâh işlemediğim gündür”)

Cübeyr bin Nüfeyr, Muaz bin Cebel’den (radıyallahü anh) rivâyetle Resûlullah (aleyhisselâm) şöyle buyurdu: “Bir kimseyi severseniz omunla, münakaşa etmeyiniz, birbirinize kızmayınız ve zulm etmeyiniz ve ondan bir şey istemeyiniz. Belki Onun bir düşmanına rastlarsınız da o; sana onda olmayan bir şey söyler ve seninle o dostunun arası açılabilir” yine Ubâde bin Sâmit (radıyallahü anh)’dan rivâyetle, Resûlullah (aleyhisselâm) şöyle buyurdu: “Bir müslüman, günâh ile duâ etmediği, sılâ-i rahmi (akrabayı ziyâreti) terk etmediği müddetçe, Allahü teâlâ onun her duâsını kabûl eder ve o kadar günâhdan da muhafaza eder” Cübeyr bin Nüfeyr Ebî Zerr-i Gıfarî’den rivâyetle Resûlullah (aleyhisselâm) buyurdu: “Allahü teâlâ buyurdu: Ey Âdemoğlu günün başında dört rekât (sabah namazı) ile bana rükû’ ediniz geri kalanına (diğer dört vakit namazı) ben sizlere kâfiyim (sizlere kolaylaştırırım. Kılmayı nasîb ederim.)” Hadîs-i Kudsîsini rivâyet etti. Cübeyr bin Nüfeyr hazretlerine sordular. “Kibirler içerisinde en kötüsü hangisidir.” Buyurdu ki: “İbâdet edenlerin kibiridir.” Yine buyurdu ki: “Her an dilleriyle Allahü teâlâyı zikredip, onu bir an unutmayanlardan her biri; güler bir halde Cennete gireceklerdir.” Cübeyr bin Nüfeyr: Ebü’d-derdâ’nın (radıyallahü anh) “Allahü teâlâ bir kimseye sadece yemek ve içmekden (yani dünyalık şeylerden) ni’met verir de; başka ni’meti (âhıret ni’meti) vermezse onun fıkh ilmi az olur ve Allahü teâlânın azâbı o kimseyi yakalar.” dediğini bildirmektedir. Yine Eshâb-ı kiramdan Muhammed İbn-i Ebî Umeyre’den rivâyetle buyurdu ki: “Eğer bir kul doğumundan, ihtiyâr bir halde ölünceye kadar her an secde ederek ibâdet etse (yani pek çok ibâdet etse) de kıyâmet günü, bu çok olan ecir ve sevâbı kendisine yetmez, sevâblarını az görürdü.” Yine Cübeyr bin Nüfeyr buyurdu ki: İslâm askerleri Hazreti Ömer’e hitaben: Yâ Emîr-el-mü’minîn, Allahü teâlâya yemîn ederiz ki, biz senden daha doğru sözlü, münâfıklara daha şiddetli ve daha doğru hükmeden bir kimse görmedik. Sen Resûlullahdan (aleyhisselâm) sonra insanların en hayırlısısın” dediler. Hemen bunun üzerine Avf bin Mâlik (radıyallahü anh): “Yanılıyorsunuz. Biz Resûlullah’dan (aleyhisselâm) sonra Ömer (radıyallahü anh)’dan daha hayırlı kimseyi gördük. Hazreti Ömer (O kimdir yâ Avf diye sorunca “Ebû Bekr-i Sıddîk (radıyallahü anh) diye cevab verdi. Hazreti Ömer, “Avf doğru söylüyor. Allahü teâlâya yemîn ederim ki, Ebû Bekir misk kokusundan çok daha güzel kokardı. Ben onun derecesinde değilim” buyurdu.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) El-Menhel-ül-azb-ül-mevrûd cild-2, sh. 155

2) Tehzîb-üt-tehzîb cild-2, sh. 64

3) Hilyet-ül-evliyâ cild-6, sh. 133

4) Şezerât-üz-zeheb cild-1, sh. 88

5) Tezkiret-ül-Huffâz cild-1, sh. 52

6) Tabakât-ı İbn-i Sa’d cild-7, sh. 440